EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

من وصايا السلف للشباب

Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri

من وصايا السلف للشباب

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: من وصايا السلف للشباب
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Texte arabe coranice: Tanzil Project, Uthmani v1.1, © 2007–2026 Tanzil Project, CC BY 3.0 · https://tanzil.net. Sunt păstrate limitele fragmentelor și ale versetelor indicate în sursele revizuite.

Detaliu de legătură de carte · India, secolul al XVII-lea. The Metropolitan Museum of Art, 55.121.10.45 · CC0 / domeniul public.

Cuprins

Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri 1
Primul sfat — Folosește anii tinereții 6
Al doilea sfat — Alege cu grijă de la cine înveți religia 9
Al treilea sfat — Păstrează binele și binecuvântarea tinereții 11
Al patrulea sfat — Grăbește-te să dobândești cunoașterea 13
Al cincilea sfat — Fă din Viața de Apoi țelul tău 16
Al șaselea sfat — Nu amâna pregătirea pentru moarte 18
Al șaptelea sfat — Adună provizii de cunoaștere cât ești tânăr 22
Al optulea sfat — Învață o meserie și câștigă-ți traiul 24
Al nouălea sfat — Respectă liniștea și rostul moscheii 25
Al zecelea sfat — Începe cu salutul de pace 27
Al unsprezecelea sfat — Folosește-ți puterea în ascultarea de Allah 29
Al doisprezecelea sfat — Roagă-te acum, cât poți 30
Al treisprezecelea sfat — Amintește-ți de desfătarea Paradisului . 31
Al paisprezecelea sfat — Ferește-te de amânare 33
Al cincisprezecelea sfat — Pregătește-te cât ești tânăr 35
Indice 38

Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

الحمد لله رب العالمين، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله، صلى الله وسلَّم عليه وعلى آله وأصحابه أجمعين.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace lui, familiei sale și tuturor companionilor săi.

Acestea fiind spuse, este bine cunoscut că tinerețea reprezintă o etapă deosebit de importantă din viața omului. Este vremea puterii și a energiei, a ușurinței în mișcare, a vigorii trupului și a simțurilor sănătoase. Când omul înaintează în vârstă, simțurile și puterile sale slăbesc.

Islamul a acordat acestei etape o atenție aparte și o grijă deosebită. Textele au subliniat însemnătatea și importanța ei. Profetul ﷺ a îndemnat să ne grăbim să o folosim și să ne păzim de irosirea ei.

Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ i-a spus unui om, povățuindu-l:

اغتنم خمسًا قبل خمس: شبابك قبل هرمك، وصحتك قبل سقمك، وغناك قبل فقرك، وفراغك قبل شغلك، وحياتك قبل موتك

„Folosește cinci lucruri înainte de alte cinci: tinerețea ta înainte de bătrânețe, sănătatea ta înainte de boală, bunăstarea ta înainte de sărăcie, timpul tău liber înainte de a fi ocupat și viața ta înainte de moarte."[1]

Tinerețea este cuprinsă în sensul general al cuvintelor sale ﷺ:

وحياتك قبل موتك

„viața ta înainte de moarte".

Totuși, el ﷺ a menționat-o separat datorită însemnătății și marii sale importanțe. Trebuie, așadar, să fim atenți la acest lucru și să nu-l tratăm cu nepăsare.

1 Relatat de al-Ḥākim în al-Mustadrak (7846), care l-a declarat autentic; al-Dhahabī a fost de acord cu el. Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ (1077).

Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Profetul ﷺ a spus:

لا تزول قَدَمُ ابن آدم يوم القيامة من عند ربه حتى يُسأل عن خمس: عن عمره فيم أفناه، وعن شبابه فيم أبلاه، وماله من أين اكتسبه وفيم أنفقه، وماذا عمل فيما علم

„Picioarele fiului lui Adam nu se vor mișca dinaintea Stăpânului său în Ziua Învierii până ce nu va fi întrebat despre cinci lucruri: despre viața sa — cu ce a petrecut-o; despre tinerețea sa — cu ce a consumat-o; despre averea sa — de unde a dobândit-o și pentru ce a cheltuit-o; și ce a făcut cu ceea ce a cunoscut."[2]

Profetul ﷺ ne-a înștiințat că, în Ziua Învierii, omul va fi întrebat despre viața sa în două privințe:

Prima: despre viața sa în general, de la început până la sfârșit.

A doua: în mod aparte, despre vremea tinereții. Deși întrebarea despre viața sa cuprinde și tinerețea, el va fi întrebat în mod special despre aceasta în Ziua Învierii.

De aceea, tânărul trebuie să înțeleagă importanța acestei etape și să-și amintească mereu că Stăpânul său, Cel Atotputernic și Măreț, îl va întreba în Ziua Învierii ce a făcut în timpul ei, pe lângă întrebarea despre faptele întregii sale vieți, care cuprinde și tinerețea. Căci aceasta este vremea puterii și a energiei, a ușurinței în mișcare și a vigorii trupului, a simțurilor și a puterilor sănătoase.

De aceea, Profetul ﷺ i-a îndemnat pe tineri, așa cum arată hadithul amintit, să folosească din plin această etapă.

2 Relatat de al-Tirmidhī (2416). Al-Albānī l-a declarat autentic în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (946).

El ﷺ le-a încredințat, de asemenea, învățaților și celor care se ocupă de educație, de chemarea la Islam și de învățământ grija pentru tineri. Tânărul are nevoie de atenție, de bunăvoință, de blândețe și afecțiune, precum și să i se facă îndrăgite binele și oamenii lui, pentru ca susținătorii falsității și cei care săvârșesc cele oprite să nu-l atragă de partea lor.
Companionii, Allah să fie mulțumit de ei, s-au străduit să pună în practică aceste înțelesuri mărețe. S-a relatat că, atunci când Abū Saʿīd al-Khudrī, Allah să fie mulțumit de el, vedea tineri, spunea:

مرحبًا بوصية رسول الله ﷺ، أوصانا رسول الله ﷺ
أن نوسع لكم في المجلس، وأن نفهمكم الحديث؛ فإنكم
خلوفنا

„Bun venit celor pe care Trimisul lui Allah ﷺ ni i-a încredințat prin sfatul său! Trimisul lui Allah ﷺ ne-a îndemnat să vă facem loc în adunare și să vă facem să înțelegeți hadithul, căci voi sunteți cei care ne vor urma”

— adică cei care vor prelua după noi învățarea oamenilor și chemarea lor la religia lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

وأهل الحديث بعدنا

„Voi sunteți oamenii hadithului după noi.”

El se apropia de tânăr și îi spunea:

يا ابن أخي، إذا شككت في شيء فسلني حتى تستيقن،
فإنك إن تنصرف على اليقين أحب إلي من أن
تنصرف على الشك

„Fiul fratelui meu, dacă ai o îndoială în legătură cu ceva, întreabă-mă până când ajungi la certitudine. Căci mi-e mai drag să pleci cu certitudine decât să pleci cu îndoială."[3]

Când ʿAbd Allāh ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el, vedea tineri căutând cunoașterea, spunea:

مرحبًا بينابيع الحكمة ومصابيح الظُّلَمِ، خلقان الثياب،
جدد القلوب، حلس البيوت، ريحان كل قبيلة

„Bun venit izvoarelor înțelepciunii și făcliilor întunericului! Voi, cei cu hainele uzate și inimile înnoite, statornici în casele voastre, busuiocul fiecărui trib!"[4]

Sfaturile înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, pentru tineri și grija lor față de această etapă sunt foarte numeroase. În această scriere, Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri, am ales câteva dintre ele, însoțind fiecare sfat de un scurt comentariu.

3 Relatat de al-Bayhaqī în Shuʿab al-Īmān (1610).

4 Relatat de Ibn ʿAbd al-Barr în Jāmiʿ Bayān al-ʿIlm wa-Faḍlih (256).

Primul sfat — Folosește anii tinereții

Abū al-Aḥwaṣ a relatat că Abū Isḥāq — adică ʿAmr al-Sabīʿī — a spus:

يا معشر الشباب اغتنموا

„Tinerilor, folosiți-vă timpul”

—

أي شبابكم

adică tinerețea.

قلما تمر بي ليلة إلا وأقرأ فيها ألف آية، وإني لأقرأ البقرة في ركعة، وإني لأصوم أشهر الحرم، وثلاثة أيام من كل شهر، والاثنين والخميس

„Rareori trece o noapte fără să citesc o mie de versete. Citesc al-Baqarah într-o singură rakʿah, postesc în lunile sacre, trei zile din fiecare lună, lunea și joia.”

Apoi a recitat:

﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾

„Iar despre binefacerea Stăpânului tău vorbește!”
[Coran, al-Ḍuḥā 93:11].[5]

Cuvintele sale

أقرأ ألف آية في الليلة

„citesc o mie de versete într-o noapte”

arată o aproximare, nu o cifră exactă. Sensul este că încheia citirea Coranului o dată pe săptămână. Încheierea citirii întregului Coran o dată pe săptămână era obiceiul celor mai mulți înaintași. S-a relatat despre ʿAmr ibn Maymūn că, atunci când îl întâlnea pe unul dintre frații săi, spunea:

لقد رزقني الله البارحة من الصلاة كذا وكذا، ورزقني من الخير كذا وكذا

„Allah mi-a dăruit noaptea trecută atâta rugăciune și mi-a dăruit atâta bine.”[6]

5 Relatat de al-Ḥākim în al-Mustadrak (3947).
6 Relatat de al-Ḥākim în al-Mustadrak (3948).

După ce a relatat cele două mărturii de mai sus în al-Mustadrak, Abū ʿAbd Allāh al-Ḥākim a spus:

فرحم الله عمرو بن عبد الله السبيعي، وعمرو بن ميمون الأودي؛ فلقد نبها لما يرغب الشباب في العبادة

„Allah să aibă milă de ʿAmr ibn ʿAbd Allāh al-Sabīʿī și de ʿAmr ibn Maymūn al-Awdī! Ei au atras atenția asupra unor lucruri care-i încurajează pe tineri să se dedice adorării.”

Cele două relatări ne arată și educarea prin exemplul personal. Tânărul are nevoie de acest lucru pentru a prinde avânt și pentru a-i fi ușor să urmeze exemplul. Totuși, cel care îl învață trebuie să fie atent ca intenția și scopul să-i fie bune, ca să nu cadă în fățărnicie și să-și piardă astfel răsplata faptelor.

Al doilea sfat — Alege cu grijă de la cine înveți religia

Printre sfaturile înaintașilor pentru tineri se numără și ceea ce a relatat Ḥammād ibn Zayd:

دخلنا على أنس بن سيرين في مرضه فقال: اتقوا الله يا معشر الشباب، انظروا ممن تأخذون هذه الأحاديث، فإنها من دينكم

„Am intrat la Anas ibn Sīrīn, Allah să aibă milă de el, în timpul bolii sale, iar el ne-a spus: «Temeți-vă de Allah, tinerilor! Uitați-vă de la cine luați aceste hadithuri, căci ele fac parte din religia voastră!»”[7]

Acesta este un sfat deosebit de important. Tânărul care pornește în căutarea cunoașterii și a hadithului trebuie să învețe de la învățații temeinici și de încredere, oameni ai înțelegerii și ai discernământului, mari învățați. Să nu ia cunoașterea de la oricine, ci de la un om al Sunnei, ale cărui picioare sunt bine înfipte în ea.

7 Relatat de al-Khaṭīb în al-Jāmiʿ li-Akhlāq al-Rāwī wa-Ādāb al-Sāmiʿ (139).

Ibn Shawdhab, Allah să aibă milă de el, a spus:

إن من نعمة الله على الشاب إذا تنسك أن يواخي صاحب سنة؛ يحمله عليها

„Una dintre binefacerile lui Allah asupra tânărului care începe să se dedice adorării este să-i facă prieten un om al Sunnei, care să-l îndrume potrivit ei."

ʿAmr ibn Qays al-Mulāʾī, Allah să aibă milă de el, a spus:

إذا رأيت الشاب أول ما ينشأ مع أهل السنة والجماعة فارجه، وإذا رأيته مع أهل البدع فايئس منه؛ فإن الشاب على أول نشوئه

„Dacă vezi că tânărul crește de la bun început alături de oamenii Sunnei și ai comunității, poți avea speranță în privința lui. Dacă îl vezi alături de oamenii inovațiilor, nu-ți pune speranța în el, căci tânărul rămâne potrivit felului în care a crescut la început."

Tot ʿAmr ibn Qays, Allah să aibă milă de el, a spus:

إن الشاب لينشأ، فإن آثر أن يجالس أهل العلم كاد أن يسلم، وإن مال إلى غيرهم كاد يعطب

„Tânărul crește. Dacă alege să stea în preajma învățaților, are toate șansele să fie în siguranță. Dacă se îndreaptă către alții, riscă să piară."[8]

8 Cele trei relatări sunt consemnate de Ibn Baṭṭah în al-Ibānah al-Kubrā (1/204, nr. 42–44).

Al treilea sfat — Păstrează binele și binecuvântarea tinereții

S-a relatat că Mālik ibn Dīnār, Allah să aibă milă de el, a spus:

إنما الخير في الشباب

„Binele se află în tineri."[9]

Prin aceste cuvinte, Mālik ibn Dīnār, Allah să aibă milă de el, atrage atenția într-un mod însemnat asupra importanței acestei etape. Dacă tânărul știe să o folosească, dobândește un bine imens. Ceea ce dobândește în tinerețe devine pentru el un sprijin, un reazem, o temelie trainică, ce rămâne alături de el până la moarte: folos pentru sine, folos pentru comunitatea sa și sfat sincer pentru ceilalți.

Dacă însă nu o folosește bine, se lipsește singur de binele și de binecuvântarea acestei etape.
Când într-un tânăr se adună vigoarea tinereții, timpul liber și belșugul averii, acestea pot deveni pentru el o cauză a pierzaniei, după cum a spus poetul:

إن الشباب والفراغ والجِدَهْ

مفسدة للمرء أي مفسده

> *Tinerețea, timpul liber și bunăstarea*
> *îl pot strica pe om, și încă în ce fel!*

9 Relatat de al-Khaṭīb în al-Jāmiʿ li-Akhlāq al-Rāwī wa-Ādāb al-Sāmiʿ (673).

Iar dacă vigoarei tinereții, timpului liber și belșugului averii li se adaugă un al patrulea lucru — mulțimea ispitelor, apropierea lor de tânăr și numeroasele căi prin care ele ajung la el — aceasta este una dintre cele mai mari cauze ale pierzaniei tinerilor. Prin ea, tânărul își face un rău grav în anii tinereții și pierde binele și binecuvântarea lor.
Mālik ibn Dīnār, Allah să aibă milă de el, spunea:

إنما الخير في الشباب

„Binele se află în tineri”,

atrăgând atenția asupra marii binecuvântări și a binelui acestei etape, atunci când Allah îl călăuzește pe tânăr și îl ajută să o folosească pentru ceea ce Îi este plăcut.

Al patrulea sfat — Grăbește-te să dobândești cunoașterea

Printre sfaturile înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, pentru tineri se numără ceea ce a relatat Zayd ibn Abī al-Zarqāʾ:

خرج سفيان - يعني الثوري - ونحن على بابه فقال: يا معشر الشباب تعجلوا بركة هذا العلم، فإنكم لا تدرون لعلكم لا تبلغون ما تؤملون منه، ليفد بعضكم بعضًا

„Sufyān — adică al-Thawrī — a ieșit la noi pe când ne aflam la ușa lui și a spus: «Tinerilor, grăbiți-vă să dobândiți binecuvântarea acestei cunoașteri! Nu știți dacă veți ajunge să împliniți ceea ce nădăjduiți de la ea. Să vă fiți de folos unii altora!»”[10]

Cuvintele sale

تعجلوا بركة هذا العلم

„grăbiți-vă să dobândiți binecuvântarea acestei cunoașteri”

10 Relatat de Abū Nuʿaym în Ḥilyat al-Awliyāʾ (6/370).

înseamnă: folosiți prilejul tinereții voastre pentru a dobândi cunoașterea. Când omul înaintează în vârstă, nu mai are energia, memoria și puterea de a-și aminti pe care le avea în tinerețe. La acestea se adaugă responsabilitățile, munca, ocupațiile și îndatoririle care-l înconjoară, pe când tânărul nu este împovărat de ele. În plus, tinerețea trece repede, după cum a spus imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el:

ما شبهت الشباب إلا بشيء كان في كُمِّي فسقط

„N-am asemănat tinerețea cu nimic altceva decât cu un lucru pe care-l aveam în mânecă și care mi-a căzut."[11]

Prin cuvintele

فإنكم لا تدرون لعلكم لا تبلغون ما تؤملون منه

„nu știți dacă veți ajunge să împliniți ceea ce nădăjduiți de la ea",

11 Menționat de al-Dhahabī în Siyar Aʿlām al-Nubalāʾ (11/305).

el arată că tânărul poate spera să dobândească anumite cunoștințe, să memoreze anumite lucruri și să citească anumite cărți, precum și alte scopuri pe care și le propune, fără să le atingă. Dar, dacă se străduiește să-și stăpânească sufletul, cere ajutorul lui Allah și se îngrijește să folosească anii tinereții, va dobândi, cu voia lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, un bine imens. Allah, Cel Atotputernic și Măreț, spune:

﴿وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ﴾

„Pe cei care se străduiesc pentru Noi îi vom călăuzi pe căile Noastre. Cu adevărat, Allah este alături de cei care fac binele."
[Coran, al-ʿAnkabūt 29:69].

Cuvintele

ليفد بعضكم بعضًا

„să vă fiți de folos unii altora"

îi îndeamnă pe tineri să-și folosească întâlnirile pentru lucruri folositoare și pentru o bună recapitulare împreună a cunoașterii.

Al cincilea sfat — Fă din Viața de Apoi țelul tău

Printre sfaturile înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, pentru tineri se numără ceea ce s-a relatat despre al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah să aibă milă de el. El spunea adesea:

يا معشر الشباب، عليكم بالآخرة فاطلبوها؛ فكثيرًا رأينا
من طلب الآخرة فأدركها مع الدنيا، وما رأينا أحدًا
طلب الدنيا فأدرك الآخرة مع الدنيا

„Tinerilor, îndreptați-vă către Viața de Apoi și căutați-o! Am văzut adesea oameni care au căutat Viața de Apoi și au dobândit-o împreună cu cele ale vieții pământești. Dar n-am văzut pe nimeni care să fi căutat viața pământească și să fi dobândit odată cu ea Viața de Apoi."[12]

Acesta este un îndemn deosebit de important al imamului al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah să aibă milă de el, către tânăr: să facă din Viața de Apoi țelul său, să se îngrijească să o dobândească și să-și ocupe timpul cu ceea ce-l apropie de Stăpânul său. Dacă face astfel, Allah, Cel Atotputernic și Măreț, îi va dărui partea și porția sa din această lume.

12 Relatat de al-Bayhaqī în Kitāb al-Zuhd (12).

Din cele de mai sus nu trebuie să se înțeleagă că omul trebuie să renunțe la dobândirea celor care-i susțin viața pământească — mijloacele de trai, locuința și îmbrăcămintea — și să rămână o povară pentru ceilalți. Nu-l vatămă pe musulman să muncească, să trudească și să dobândească avere, chiar dacă ajunge să aibă multă. Ceea ce-l vatămă este ca această lume să devină grija, preocuparea, țelul și limita cunoașterii sale. S-a relatat că Profetul ﷺ spunea în rugăciunea sa:

ولا تجعل الدنيا أكبر همنا ولا مبلغ علمنا

„Nu face din această lume cea mai mare grijă a noastră și nici limita cunoașterii noastre!”[13]

El ﷺ a mai spus:

إنك إن تذر ورثتك أغنياء خير من أن تذرهم عالة يتكففون الناس

„Să-ți lași moștenitorii înstăriți este mai bine decât să-i lași săraci, întinzând mâna la oameni.”[14]

Celui care face din Viața de Apoi țelul său Allah îi adună laolaltă treburile, iar bunurile acestei lumi vin la el fără voia lor. Dar celui care face din această lume țelul său Allah îi așază sărăcia înaintea ochilor, iar din această lume nu-i ajunge decât ceea ce Allah, Cel Atotputernic și Măreț, i-a hotărât.

13 Relatat de al-Tirmidhī în al-Jāmiʿ, capitolele despre rugăciunile de cerere (3502). Al-Albānī l-a clasificat ḥasan în al-Kalim al-Ṭayyib (226).

14 Relatat de al-Bukhārī în Ṣaḥīḥ (1295) și de Muslim în Ṣaḥīḥ (1628).

Al șaselea sfat — Nu amâna pregătirea pentru moarte

Printre sfaturile înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, pentru tineri se numără ceea ce a relatat ʿUqbah ibn Abī Ḥakīm:

كنا نجلس إلى عون بن عبد الله فيقول لنا: معشر الشباب، قد رأينا الشباب يموتون، فما ينتظر بالحصاد إذا بلغ المنجل

„Stăteam în adunarea lui ʿAwn ibn ʿAbd Allāh, iar el ne spunea: «Tinerilor, am văzut tineri murind. Ce se mai așteaptă de la seceriș, atunci când a ajuns la seceră?»”

Și își atingea barba.[15]

15 Relatat de Ibn Abī al-Dunyā în cartea al-ʿUmr wa-l-Shayb (42).

El voia să spună, Allah să aibă milă de el, că celui care a ajuns la această vârstă i-a venit vremea să fie secerat. Când grâul s-a copt, îi vine vremea secerișului. Iar celui care a îmbătrânit i s-a apropiat moartea. El le-a amintit acest lucru pentru a-i învăța să nu se lase amăgiți de oamenii cu viață lungă, căci mulți se amăgesc când văd pe cineva ajuns la o vârstă înaintată și cred că vor ajunge și ei la fel. Astfel, neglijează multe lucruri, le amână mereu și le lasă pe mai târziu. După cum s-a spus:

يُعمَّر واحد فيغر قومًا

وَيُنْسَى من يموت من الشباب

> *Un singur om trăiește mult și-i amăgește pe unii,*
> *iar tinerii care mor sunt dați uitării.*

Cu același înțeles s-a relatat că, într-o zi, al-Ḥasan al-Baṣrī le-a spus celor care stăteau în adunarea sa, printre care se aflau atât bătrâni, cât și tineri:

يا معشر الشيوخ ما ينتظر بالزرع إذا بلغ؟

„Bătrânilor, ce se așteaptă de la grâu, când s-a copt?"

Ei au răspuns:

الحصاد

„Secerișul."

Atunci el a spus:

يا معشر الشباب: إن الزرع قد تدركه العاهة قبل أن يبلغ

„Tinerilor, și grâul poate fi lovit de nenorocire înainte să se coacă!”[16]

Musulmanul trebuie, așadar, să trăiască potrivit îndemnului din relatare:

إذا أمسيت فلا تنتظر الصباح، وإذا أصبحت فلا تنتظر المساء

„Când ajungi seara, nu aștepta dimineața, iar când ajungi dimineața, nu aștepta seara.”[17]

16 Relatat de al-Bayhaqī în Kitāb al-Zuhd (500).

17 Relatat de al-Bukhārī (6416) ca vorbă a lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi.

Ibn al-Jawzī, Allah să aibă milă de el, a spus:

يجب على من لا يدري متى يبغته الموت أن يكون مستعدًا، ولا يغتر بالشباب والصحة؛ فإن أقل من يموت الأشياخ، وأكثر من يموت الشبان، ولهذا يندر من يكبر

„Cel care nu știe când îl va surprinde moartea trebuie să fie pregătit. Să nu se lase amăgit de tinerețe și de sănătate, căci puțini mor dintre bătrâni, iar cei mai mulți care mor sunt dintre tineri. De aceea, sunt rari cei care ajung la bătrânețe."[18]

O dovadă în acest sens este că, dacă privești familiile, îi vei găsi puțini pe cei cu viață lungă, iar cei mai mulți dintre cei care mor se află în tinerețe sau în copilărie.

18 Ṣayd al-Khāṭir, p. 240.

Al șaptelea sfat — Adună provizii de cunoaștere cât ești tânăr

Printre sfaturile înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, pentru tineri se numără ceea ce a relatat Qābūs ibn Abī Ẓabyān:

صلينا يومًا خلف أبي ظبيان صلاة الأولى، ونحن شباب كلنا من الحي إلا المؤذن فإنه شيخ، فلما سلم التفت إلينا ثم جعل يسأل الشباب: من أنت؟ من أنت؟ فلما سألهم، قال - على وجه الحث والتشجيع والتنشيط لهم -: إنه لم يبعث نبي إلا وهو شاب، ولم يؤت العلم خير منه وهو شاب

„Într-o zi am făcut rugăciunea de la amiază în spatele lui Abū Ẓabyān. Eram cu toții tineri din acel cartier, în afară de muezin, care era un bătrân. După ce a încheiat rugăciunea, s-a întors spre noi și a început să-i întrebe pe tineri: «Tu cine ești? Dar tu?» După ce i-a întrebat, le-a spus, îndemnându-i, încurajându-i și dându-le avânt: «Niciun profet n-a fost făcut profet decât în tinerețe și nimănui nu i s-a dat cunoaștere mai bună decât cea care i s-a dat în tinerețe.»”[19]

19 Relatat de Abū Khaythamah în Kitāb al-ʿIlm (80).

El i-a îndemnat astfel să folosească binele și binecuvântarea tinereții, căci aceasta este marele prilej de a aduna provizii, de a dobândi cunoaștere și de a folosi energia și puterea.

Al optulea sfat — Învață o meserie și câștigă-ți traiul

Imamul Aḥmad a relatat în cartea sa al-Waraʿ, de la ʿAbd al-Wahhāb al-Thaqafī:

خرج علينا أيوب - أي السختياني - فقال: يا معشر الشباب، احترفوا، لا تحتاجون أن تأتوا أبواب هؤلاء

„Ayyūb — adică al-Sakhtiyānī, Allah să aibă milă de el — a ieșit la noi și a spus: «Tinerilor, învățați o meserie, ca să nu aveți nevoie să mergeți la ușile acestora!»”

Și i-a pomenit pe cei pe care îi dezaproba.[20]

Adică, pe lângă dobândirea cunoașterii, tânărul să aibă o meserie prin care să câștige bani și mijloace de trai, pentru a se întreține pe sine și, mai târziu, familia și copiii săi. Să nu fie o povară pentru ceilalți, ca să nu ajungă, la bătrânețe, să meargă la unul și la altul cerând ajutor și sprijin. Câștigul cel mai binecuvântat, mai folositor și mai curat este cel dobândit prin munca propriilor mâini.

20 Al-Waraʿ (94).

Al nouălea sfat — Respectă liniștea și rostul moscheii

Printre sfaturile înaintașilor pentru tineri se numără ceea ce a relatat Jaʿfar:

كان ثابت البناني يخرج إلينا وقد جلسنا في القبلة

فيقول: معاشر الشباب، حلتم بيني وبين ربي أن أسجد له

„Thābit al-Bunānī, Allah să aibă milă de el, ieșea la noi pe când stăteam în partea dinspre qiblah și ne spunea: «Tinerilor, v-ați așezat între mine și Stăpânul meu, împiedicându-mă să mă prosternez înaintea Lui!»"

Rugăciunea îi fusese făcută dragă.[21]

El atrage atenția, Allah să aibă milă de el, asupra unor tineri care se întâlnesc și se adună în moschee, folosind întâlnirea cu prietenii lor pentru discuții fără legătură cu adorarea. Lângă ei se află cineva venit la moschee ca să-L adore pe Allah, să se roage în liniște și cu smerenie, iar ei se interpun între el și rugăciunea sa. Nici ei nu se ocupă în moschee cu adorarea și cu pomenirea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, nici nu-l lasă pe cel venit să-L adore pe Allah în moschee să se dedice adorării și să se îndrepte spre ea.

Tânărul trebuie, așadar, să fie atent la respectarea caracterului sacru al moscheii și la respectarea demnității și a locului celor

21 Relatat de Abū Nuʿaym în Ḥilyat al-Awliyāʾ (2/322).

aflați în ea, ca să nu-i distragă prin lucruri fără legătură cu adorarea, tulburându-le liniștea și smerenia din rugăciune.

La acestea se adaugă mijloacele de comunicare apărute în vremea noastră, pe care tânărul le poartă în buzunar. Poate să-i deranjeze pe oameni în timpul rugăciunii prin soneria telefonului său, prin răspunsul la telefon sau prin alte lucruri asemănătoare, pricinuindu-le tulburare, lipsă de tihnă și de liniște în rugăciune.

Al zecelea sfat — Începe cu salutul de pace

Printre sfaturile înaintașilor pentru tineri se numără ceea ce a relatat Muḥammad ibn Sūqah:

لقيني ميمون بن مهران فقلت: حياك الله، فقال: هذه تحية الشباب، قل بالسلام

„M-am întâlnit cu Maymūn ibn Mihrān și i-am spus: «Allah să-ți dăruiască viață!» El mi-a răspuns: «Acesta este salutul tinerilor. Salută cu salām!»"

Adică spune salutul de pace.[22]
Într-un hadith, Profetul ﷺ a spus:

من بدأ بالكلام قبل السلام فلا تجيبوه

„Celui care începe să vorbească înainte să salute cu salām să nu-i răspundeți."[23]

Cuvintele sale

هذه تحية الشباب

„acesta este salutul tinerilor"

arată că unii tineri găsesc pe placul lor un anumit fel de a saluta și îl socotesc cel mai frumos salut cu care să-și întâmpine

22 Relatat de Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah (4/86).

23 Relatat de Ibn al-Sunnī în ʿAmal al-Yawm wa-l-Laylah (214). Vezi al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (816).

fraţii sau colegii. Astfel, ei renunţă la salām şi-l părăsesc, începând cu alte saluturi care le plac şi spre care înclină. Uneori se mărginesc la ele şi omit salām-ul; alteori îl rostesc după acestea.

Al unsprezecelea sfat — Folosește-ți puterea în ascultarea de Allah

Tot printre sfaturile înaintașilor pentru tineri se numără ceea ce a relatat Abū al-Malīḥ:

قال لنا ميمون بن مهران ونحن حوله: يا معشر الشباب؛ قوتكم اجعلوها في شبابكم، ونشاطكم في طاعة الله، يا معشر الشيوخ؛ حتى متى؟

„Maymūn ibn Mihrān ne-a spus, pe când ne aflam în jurul lui: «Tinerilor, puneți-vă puterea la lucru în anii tinereții și energia în ascultarea de Allah! Iar voi, bătrânilor, până când?»”[24]

El i-a îndemnat, Allah să aibă milă de el, să folosească puterea și energia tinereții în ascultarea de Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și în ceea ce-i apropie de El.
Apoi a spus:

يا معشر الشيوخ؛ حتى متى؟

„Iar voi, bătrânilor, până când?”

Adică: până când veți mai aștepta fără să vă folosiți viața în ascultarea de Allah, Cel Atotputernic și Măreț?

24 Relatat de Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah (4/87).

Al doisprezecelea sfat — Roagă-te acum, cât poți

Al-Firyābī a relatat:

كان سفيان الثوري يصلي ثم يلتفت إلى الشباب فيقول:

إذا لم تصلوا اليوم فمتى؟

„Sufyān al-Thawrī, Allah să aibă milă de el, se ruga, apoi se întorcea către tineri și spunea: «Dacă nu vă rugați astăzi, atunci când?»”[25]

Sufyān al-Thawrī, Allah să aibă milă de el, le-a dat tinerilor un sfat măreț: să-și folosească tinerețea în ascultarea de Allah. Dacă tânărul nu-și folosește anii tinereții pentru a se prosterna înaintea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, poate ajunge să slăbească și să intre într-o etapă a vieții în care și-ar dori să se prosterneze, dar nu mai poate. Puterile îi slăbesc, iar trupul îi este bolnav, astfel încât nu mai poate face prosternarea. De aceea a spus:

إذا لم تصلوا اليوم فمتى؟

„Dacă nu vă rugați astăzi, atunci când?”

25 Relatat de Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah (7/59).

Al treisprezecelea sfat — Amintește-ți de desfătarea Paradisului

Rabīʿah ibn Kulthūm a relatat:

نظر إلينا الحسن ونحن حوله شباب فقال: يا معشر الشباب، أما تشتاقون إلى الحور العين؟

„Al-Ḥasan s-a uitat la noi, pe când eram tineri în jurul lui, și ne-a spus: «Tinerilor, nu vă este dor de însoțitoarele Paradisului cu ochi frumoși — al-ḥūr al-ʿīn?»”[26]

26 Relatat de Ibn Abī al-Dunyā în Ṣifat al-Jannah (312).

Acesta este un mod minunat al imamului al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah să aibă milă de el, de a atrage atenția tânărului. Îi amintește de desfătarea Paradisului, de plăcerile și bucuriile lui, printre care se află și frumoasele însoțitoare ale Paradisului. Astfel, tânărului i se înnoiesc energia și dorul de Paradis și de desfătarea lui. Când acest dor prinde viață în inima tânărului, îl îndeamnă, după călăuzirea lui Allah Preaînaltul, să se străduiască în faptele Vieții de Apoi și să le caute. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَنْ أَرَادَ ٱلْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُو۟لَٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُم مَّشْكُورًا﴾

„Iar cei care doresc Viața de Apoi și se străduiesc pentru ea cu străduința cuvenită, fiind credincioși, aceia sunt cei a căror străduință va fi răsplătită.”
[Coran, al-Isrāʾ 17:19].

Al paisprezecelea sfat — Ferește-te de amânare

S-a relatat, de asemenea, că al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah să aibă milă de el, a spus:

يا معشر الشباب، إياكم والتسويف: سوف أفعل سوف أفعل

„Tinerilor, feriți-vă de amânare: «Voi face! Voi face!»”[27]

Cuvintele sale

إياكم والتسويف

„feriți-vă de amânare”

arată că amânarea este răul care i-a dus la pierzanie pe mulți tineri. Unii spun:

سوف أتوب، وسوف أحافظ على الصلاة، وسوف أبر والدي...

„Mă voi căi, voi păstra rugăciunea, mă voi purta cu bunătate față de părinți...”

Dar nu fac, nu se grăbesc și nu folosesc prilejul, ci tot amână și lasă pe mai târziu. Când sufletul le vorbește despre căință, despre păstrarea rugăciunii sau despre altele asemenea, vine acest rău

27 Relatat de Ibn Abī al-Dunyā în cartea Qiṣar al-Amal (212).

și-i abate de la bine. Continuă să amâne mereu, până când pierd binecuvântarea tinereții și folosirea timpului pentru bine.

Uneori, cineva își amână căința până va ajunge la o anumită vârstă, dar moartea îl surprinde înainte să ajungă la ea.

Al cincisprezecelea sfat — Pregătește-te cât ești tânăr

Ḥafṣah bint Sīrīn a spus:

يا معشر الشباب، خذوا من أنفسكم وأنتم شباب؛ فإني

والله ما رأيت العمل إلا في الشباب

„Tinerilor, folosiți-vă puterile cât sunteți tineri! Pe Allah, n-am văzut vreme mai bună pentru fapte decât tinerețea."[28]

Cuvintele sale

ما رأيت العمل إلا في الشباب

„n-am văzut vreme mai bună pentru fapte decât tinerețea"

28 Relatat de al-Marwazī în Mukhtaṣar Qiyām al-Layl, p. 49.

înseamnă că tinerețea este una dintre cele mai importante etape ale vieții. Este etapa binelui, dacă Allah îl călăuzește pe tânăr să o folosească. Dar, dacă este distras de la folosirea acestei etape și își consumă timpul tinereții urmărind plăcerile, poftele, țelurile și dorințele sufletului, mai ales lucrurile oprite — căutăm adăpost la Allah! — pe care le găsește dulci, atunci își face un rău grav atât tinereții, cât și viitorului său. După cum a spus poetul:

مآرب كانت في الشباب لأهلها

عِذَابًا فصارت في المشيب عَذَابا

> Dorințe care-n tinerețe le-au fost dulci celor ce le-au urmat
> au devenit, la bătrânețe, pentru ei un chin.

Dorințele erau dulci în tinerețe, iar cel care le urma le socotea astfel. Dar, când a înaintat în vârstă, le-a găsit un chin pentru sine, din pricina urmărilor lor grele.

Tinerețea este, așadar, o etapă deosebit de importantă din viața omului. El trebuie să o folosească bine și să se străduiască din răsputeri să nu-i piardă binele și binecuvântarea, cerând ajutorul lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și căutând sprijinul, ajutorul și călăuzirea Sa. Să-și amintească mereu că Allah Preaînaltul îl va întreba în amănunt despre această etapă în ziua în care Îl va întâlni.

هذا ما تيسر جمعه في هذا الباب، وأسأل الله الكريم
رب العرش العظيم بأسمائه الحسنى وصفاته العليا أن
يوفقنا لما يحبه ويرضاه من سديد الأقوال وصالح
الأعمال، وأن يصلح لنا شأننا كله، وألا يكلنا إلى
أنفسنا طرفة عين، وأن يهدينا إليه صراطًا مستقيمًا،
وصلى الله وسلم على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين.

Acestea sunt sfaturile pe care mi-a fost cu putință să le adun despre acest subiect. Îl rog pe Allah, Cel Generos, Stăpânul Tronului măreț, prin numele Sale cele frumoase și atributele Sale cele mai înalte, să ne călăuzească spre vorbele drepte și faptele bune pe care El le iubește și de care este mulțumit; să îndrepte toate treburile noastre și să nu ne lase în grija noastră nici cât o clipire de ochi; și să ne călăuzească spre El pe o cale dreaptă. Allah să-i dăruiască binecuvântare și pace Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor companionilor săi.

Indice

Allah 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 33, 35, 36, 37
Coran 7
cunoaștere 23
Muḥammad 1, 27, 37
rugăciune 8, 26
tineri 4, 5, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35
Viața de Apoi 16, 17, 32

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Sfaturi ale înaintașilor pentru tineri

Sfaturi ale înaintașilor adresate tinerilor: cunoaștere, adorare, folosirea timpului și păstrarea inimii. Autorul adună îndrumări despre viața trăită în ascultare de Allah.

Autor: ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro